

ENERJİ ETKİNLİĞİ VE AKDENİZ İÇİN BİRLİK...

'Yeşil enerji' arayışı

hacminin iki kat daha büyüyeceği öngörülüyor. Bu durumun engellenmesi için enerji israfının ve tüketiminin azaltılması, enerji kaynaklarının yenilenebilir enerji seçeneklerine kaydırılması ve ilgili altyapının hazırlanması gerekmektedir. Uluslararası Enerji Ajansı'nın "2050 yılına kadar her yıl 215 metre kareyi bulacak ölçüde güneş panelleri yerleştirme çağrısını" enerji hedeflerine ekleyen AB, Akdeniz bölgesinin enerji elde etme, kullanma ve dağıtım alışkanlıklarını güneş enerjisi projeleri ile dönüştürmeyi planlıyor. Akdeniz için Birlik çerçevesinde Akdeniz Güneş Planı, en kısa zamanda yürürlüğe girecek.

Enerji ihtiyaçlarının anormal düzeyde artması Avrupa'yı yenilenebilir 'yeşil enerjiye' yönlendirmiş durumda.

sürdürülebilir kalkınma söylemine rağmen bu ülkeler, enerji üretim, kullanım ve dağıtım alışkanlıklarının değişmesi ile paralel olarak, sürdürülebilir yaşam adına kayda değer bir dönüşüm yaşanabileceği savına yakın duruyorlar. Ancak, Akdeniz için Birlik'in önündeki en büyük engel hiç şüphesiz ki bütçe. Sarkozy'nin Akdeniz şehvetini,

"dünyayı Viyana Kongresi'ndeki gibi etki alanlarına bölme" girişimi olarak algılayan Almanya Başbakanı Angela Merkel, bu yeni girişim için Barcelona Süreci için ayrılan para haricinde yeni bir fon yaratılmasına engel oldu. Ayrıca Akdeniz politikasını kendilerine yönelik dönüşüm politikalarının rakibi olarak gören, başta Polonya olmak üzere AB'ye üye Doğu Avrupa ülkeleri de, Akdeniz için Birlik'in 2013-2020 bütçe döneminde fazladan fon almaması için elinden geleni yapacaklarının sinyalini şimdiden verdi. Bu nedenle Akdeniz'de enerji etkinliği, tamamen bölge ülkelerinin göstereceği iradeye bağlı. En son gerekli altyapı çalışmalarının başlaması için Avrupa Yatırım Bankası, Fransa, İtalya, Fas ve Mısır'ın yarattığı fonlara destek vererek istekli ülkeleri ödüllendirdi.

Akdeniz için Birlik, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği önünde konulan bir engel olarak takdim edilmiş olmasına rağmen bugün aldığı şekil itibarıyla, bünyesinde çevresel sürdürülebilirlik ve kalkınma adına ümit vaat eden projeler barındırıyor. Türkiye'nin enerji arzı sürekliliği ve güvenilirliğine odaklı bir enerji politikası yürütüyor olması, enerji etkinliği ve yenilenebilir enerji boyutunu ihmal etmesine neden oluyor. Türkiye'nin, Akdeniz bölgesini Güneydoğu Anadolu'yu da içine alacak şekilde dönüştürme kapasitesine sahip Akdeniz için Birlik projelerine şans vermesi gerekiyor. ■

Yrd. Doç. Dr. C. Akça ATAÇ
Çankaya Üniversitesi

Son gayri resmi ve resmi enerji zirvelerinde tartışılan başlıklara baktığımızda, AB'nin arz güvenliği kadar önemsenmediği konulardan bir tanesinin de etkinlik olduğunu görüyoruz. AB, 2006'da belirlediği üzere, 2020 yılına kadar yüzde 20 daha yüksek enerji etkinliği hedefliyor. Enerji etkinliği çerçevesinde, tüketimi azaltma, israfı ortadan kaldırma ve yenilenebilir enerji seçeneklerini yaygınlaştırma vurgusu yapılıyor. Bunun için de özellikle inşaat, imalat ve ulaşım sektörlerinin daha "yeşil" enerji tüketme ve dönüştürme alışkanlıkları elde etmeleri gerekiyor.

6-7 Eylül günlerinde gerçekleştirilen gayri resmi enerji zirvesinde, üye ülkelerin enerji bakanları ile Avrupa Komisyonu Enerji Komiseri Günther Oettinger bir araya gelerek etkinlik hedeflerini gözden geçirdi. Konu enerji olduğunda, üye ülkelerin ortak hareket etme yönündeki isteksizlikleri, enerjinin supransayonel değil de hükümetlerarası düzeyde ele alınmasına neden olmakta. Bu bağlamda, enerji etkinliği hedefleri de zaten bağlayıcı olarak değil gönüllülük esasıyla, şimdilik tavsiye kararları niteliğinde alınmıştı. Ancak, gönüllülük esası ile hareket edilen politika uygulamaları söz konusu olduğunda, AB'nin eski ve yeni üye ülkeleri arasındaki "performans farkı", bazı politika alanlarında Avrupa'nın birlik olmada hala büyük sorunları olduğunu gözler önüne sermekte. Orta ve Doğu Avrupa'daki üye ülkelerin enerji etkinliği hedeflerinde geri kaldığı gerekçesi ile "hedeflerin bağlayıcı olması" gereğini Oettinger'in dikkatine sunan daha "yeşil" üye ülkeler, bu performans farkının ne boyutta kapabileceğini görmek açısından "2012'ye

kadar beklemek gerektiği" yanıtını aldılar. 2012'de yapılacak enerji zirvesinde, etkinlikte katedilen yol kapsamlı bir şekilde değerlendirilecek.

Temiz enerji altyapısı

İnsanoğlunun kendini değişen çevre ve iklim koşullarına uyarlayabilmesi için şart olan enerji etkinliğinin, enerji arzı güvenliği, yenilenebilir enerji, çevresel sürdürülebilirlik ve rekabetçilik adına da son derece olumlu sonuçlar doğuracağı bir gerçek. AB'nin bu nedenle çok önemsenmediği etkinliğin istikrar kazanabilmesi ise kapsamlı ve yaygın bir altyapı yenilenmesine bağlı. Bu bağlamda, Avrupa Altyapı Planı'nın son halini alması için çalışmalar sürdürülüyor. Avrupa'nın enerji altyapısını yenileme girişimlerine bölgesel olarak güç ve destek verecek uygun bir seçenek olarak Akdeniz için Birlik ön plana çıkıyor.

Türkiye'deki yaygın kanının aksine, Akdeniz için Birlik henüz yüzde yüz başarısızlığa uğramış değil. 2008 yılındaki kuruluşundan beri ilk defa geçen Haziran'da gerçekleştirilmesi gereken zirvenin, AB dönem başkanı İspanya'nın "katılımın az olacağı ve Akdeniz için Birlik'in bu sefer gerçekten biteceği" endişesiyle Kasım ayına ertelenmiş olması Akdeniz'e biraz zaman kazandırdı. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin Türkiye karşıtlığı ve Fransa'nın o zamanki dönem başkanlığını AB tarihinde emsalsiz kılma şehvetiyle son derece hatalı başlattığı bu oluşuma aslında bel bağlamış çok sayıda sivil toplum örgütü ve kalkınma uzmanı mevcut. Onların ve Avrupa Komisyonu'nun girişimlerinin yarattığı kamuoyu, Akdeniz için Birlik'e üye olan 43 ülkenin dikkatini, bu çatı altında gerçekleştirilecek sürdürülebilir kalkınma, yenilenebilir enerji, enerji altyapısı ve etkinliği projelerine çekmeye çalışıyor. AB'nin çekirdeğinde kömür ve çeliğin bulunduğu hatırlatan Robert Schuman

Vakfı'ndan Jean-François Jamet'e göre su, güneş ve rüzgar da istenirse rahatlıkla Akdeniz'in kömür ve çeliği olabilir.

Avrupa-Akdeniz Enerji Forumu, 1996 yılından beri bir Avrupa-Akdeniz Enerji Ortaklığı geliştirmeye çalışıyor. Akdeniz için Birlik ise aslında 14 yılda gelen en ümit verici nokta... Avrupa-Akdeniz Ortaklığı kapsamındaki ülkelerin enerji talebinin önümüzdeki 20 yıl içinde yüzde 70 artacağı öngörülüyor. Bu korkutucu tahminin doğuracağı sonuçlarla baş edebilenin tek yolu olarak da, yenilenebilir enerji bağlamında enerji etkinliği gösteriliyor. İngiltere'nin eski başbakanı Gordon Brown, Akdeniz'in "düşük karbon çözümleri için küresel bir dağıtım merkezi" olabileceğini söylüyor ve bu noktaya eğiliminin gerektiğinin altını çiziyor.

Akdeniz Güneş Planı

Enerji etkinliğinin Akdeniz'de yenilenebilir enerji üzerinden sağlanması, AB için büyük önem taşıyor. Halen Akdeniz bölgesindeki sera gazı salınımının sadece üçte birinden sorumlu olan Güney ve Doğu Akdeniz ülkelerinin 2025 yılında 300 milyon ton karbondioksit salınımı ile Kuzey Akdeniz ülkelerini yakalayacağı, 2050 yılında ise bu

